

M. Parmas, II o kl

N.3.

SÜGISMETSAS

PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUUSEUM
FOND K39292-3

Seeni.

Õõdavaid seeni.

Mittesõõdavaid seeni.

Seen i.

8.X.38.

M. Parmas Ist kl.

Etteütlus.

Juku ei olnud kunagi harjunud ennast^t pesema, ega hoolinud puhtusest midagi. Kooli minnes olid tal nägu, kael ja käed räpased, kõrvad ja küünealused täis musta kõntsa. Koolis viidi ta veekraani alla ja pesti üleni seebiga puhtaks.

Lügis.

"Õõ on pilkane pime. Vihma =
püsk on jäme. Kuu püüab pil-
vede põuest. Maa on kurb
hing tusane. Tuulgi veidi paha-
ne.

Vilistab ja vihistab.

5.

1. Lõnu kaksiktäishäälikuga:
 K^äega, ei, tead, laua, õue, ka-
 van, kaevu, ei, õue, kuidas, tei-
 ne, laialt, neist.

2. Lõnu pika täishäälikuga:
 Luuga, teeb, suure, teen, suure,
 suure, toolid, süs, teen, laastu-
 dega, teen, nü, hää, see, kuu-
 las, plaane, voolis, pääle, rää-
 kis, veel.

3. Lõnu kaksikkaashäälikuga:
 Kärkse, Valdi, tahtsid, endi-
 le, Valdi, endale, sarist, laas-
 tudega, kütma, ümber, kahju,
 hobust, oleks, pikalt, laialt,

neist, endale, valmis, Valdi,
veski, ehitamisest, polnud,
endal, valmis.

4. Tõnu tugera kaashäälikuga:
Linna, igasse, tüppa, hak-
kan, sisse, panna.

Linda äpardus.

Väike Linda oli suur maiasmokk. Kord seisis tagatoas riiulil pott meega. Isa-ema olid kodunt ära, kedagi polnud toas, mis siis muud kui väike maiasmokk asus meepoti kallale. Ta ronis pingile, pingilt kastile ja tahtis meepotti riiulilt maha võtta. Kuid, oh äpardust! Raske pott kukkus ühes Lindaga põrandale. Küüd oli asi halb: riided määrdinud, pää valutab, ja kui veel isa-ema koju tulevad ja näevad, mis

siis!

Uhesilbilisi sõnu ei
poolitata.

Jutt jänkust.

Jänkuisa oli talveks söögi-
tagavara kogumas. Ühel ööl, kui
ta jälle ringi luusis, nägi ta
midagi liikuvat, kui ta lähe-
male hüüis selgus, et on hein-
tega täidetud saabas kepi otsas
kõlkumas. See oli peremehe
saabas, mida välja kuivama
unustatud. Selle vedas jänku-
isa oma koopasse, mille ta oma
perekonna jaoks oli otsinud.
Jänkupere koosnes isast, emast
ja kahest pojast. Nad närisid
saapasse argu, kust alati väl-
ja vahtis maitsev heinatunust.
Sellest jätkus neile näljakustu-

tamiseks kogu talveks. Kui
kevadpäike küll juba paistis,
aga maa ei olnud veel lumest
sulanud, lõppes hein. Siis
saadeti pojad uut toidupo-
list otsima. Poegadel oli õnne!
Perenaine oli pannud suure
kausiga kapsapäid õue päike-
se kätte sulama, mida nad
leidsid ja ära viisid. Sellest
jätkus nükauaks, kuni naor
rahi maast tärkas.

5.

Čúnte mahavŕtmine.

Lahkuvad linnud.

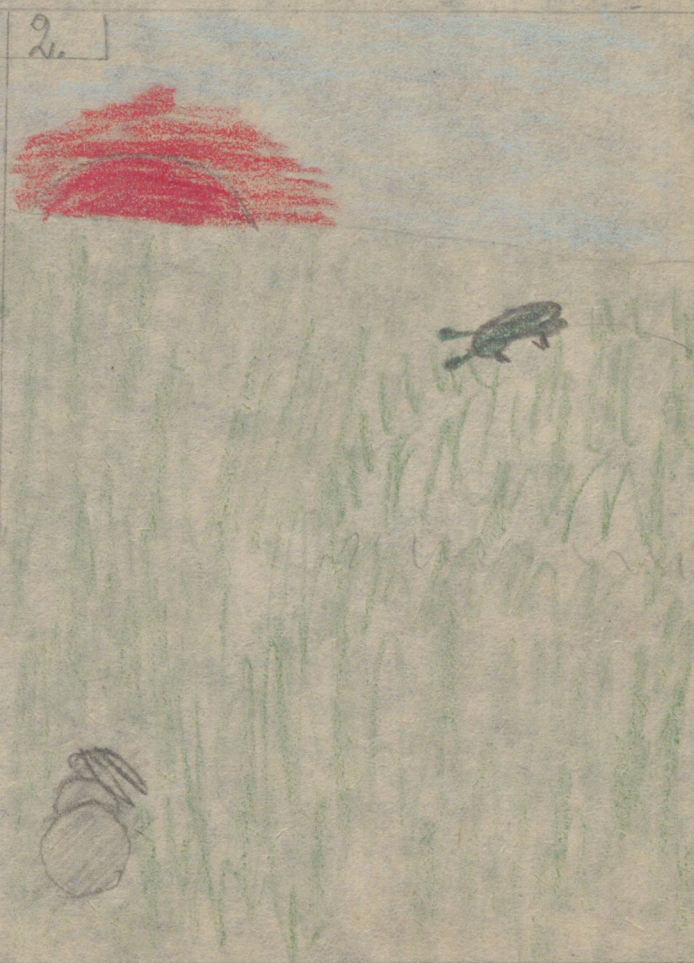

Jänes ja rohutirts.

1.

2.

Teel, teel, kurekesed!

Teel, teel, kurekesed,
üle metsa, maa,
üle suurte linnade,
üle mere ka!
Ikka, ikka lõuna poole,
kus Egiptimaa!

Kui siis jälle meie rajad
kuulvad teie häält,
siis on paksud lumemäed
lõpnud siit ja sealt.
Tooge meile lilleaed
pika reisu pealt!

M. Parmas.

Lahkurale linnule.
Küüd lahked, linnuke,
ja lähed kaugele
sa ära siit.

Mu aed jääb leinama,
ei enam kuulda saa
su lauluvit.

Küll üle maa ja vee
viib sind su kauge tee
siit lõunasse.

Ehk on sul võidelda
küll mitme hädaga,
mu linnuke.

Test Isa hodele
sind annan, hellake,
nüüd palvega.

Kui tuleb kevade,
siis tõtta tagasi!

Sind ootan ma.

Mängimas.

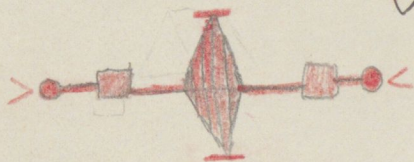
Kodus on mul mänguselt-
siline. Ta ei käi veel koolis.
Tõllu taga ojas on meil veski.
Telle tegin mina. Veski käis
kõvasti. Aga süs kuivas oja.
Jeejärele mängisime teises kohas.
Meil oli saäl talu. Kivid
olid lehmadeks. Käbid tõin
lambaiks.

SEENIL.

Mavis Parmas

Väikesed kaupmehed.
 Mart ja Madis olid kaks
 maapoissi, kes marjulkäi=
 mise ja õngitsemise ga enes=
 tele taskuraha teenisid. Kord
 viis Mart kaks korvitäit maasi=
 kaid linna turule ja Madis
 hulga kalu. Kui neile turul
 müügikoht kätte oli juhutatud,
 hakkasid nad ostjaid ootama.

M. Parmas.

Seenel.

Möödunud pühapäeval oli isa kodus ja meie läksime koos vendadega seenele. Meie maja ees on kohe seenemets ja kõrval väike metsatükk, kus leidub puravikke. Pühapäeval oli aega, siis viis isa meid kaugemale metsa. Sealtsidime 4 kuuseriisikat ja 6 puravikku; kodu juurest leidime veel 10 puravikku juurde, nii sai ema kokku 16 puravikku. Teisi seeni saime veel pool suurt korvitäit. Oli muudki huvitavat. Isa tegi

meist 2 pilti, istusime kivil suur-
red puravikud ja seenekorvid
käes.

Seenel.

Möödunud pühapäeval oli isa kodus ja meie läksime koos vendadega seenele. Meie maja ees on kohe seenemets ja kõrval väike metsatukk, kus leidub puravikke. Pühapäeval oli aega, siis viis isa meid kaugemale metsa. Sealtsime 4 kuuseriisikat ja 6 puravikku; kodu juurest leidsime veel 10 puravikku juurde, nii sai ema kokku 16 puravikku. Teisi seeni saime veel pool suurt korvitäit. Oli muudki huvitavat. Isa tegi meist 2 pilti, istu-

sime kivil suured puravikud
ja seenekorvid käes.

5.

Etteütlus.

Lügisel.

Külm ja udune hommik.
Vihma valab. Taervas kihu-
taravad määrdunud pil-
ved. Tuul ulub. Ta tormab
ümber maja, läheb säält
õlekukja juurde ja hakkab
seda sakutama. Hullamisest
väsinud, peidab ta enese
okaspuumetsa. Vahetevahel
näitab ennast ka päike. Ta
pistab ninakese pilvede va-
helt välja, kuid tõmbab
selle kohe tagasi. Ei paku
talle enam lõbu maapinda
soojendada. 5.

VIHMA SAJAB.

Enne talve tulekut.

Enne talve tulekut lendavad
rändlinnud soojale maale.

Mesinik annab värsket mett.

Aednik katab lilled kinni.

Talumeses koristab vilja põldu-
delt. Õunad ja kartulid
korjatakse. Inimesed ostavad
omale talveks riideid. Isa
paneb kahekordsed aknad
ette.

Pikad täishäälikud on:
aa, ee, ii, oo, uu, õõ, ää,
öö, üü.

Vanaisa ja Aino.

"Vanaisake, miks pääsukesed täna viserdavad nii kur-
valt?" küsis väike Aino.

"Pääsukesed ütlevad meile jälleenägemiseni," seletas
vanaisa. "Vanaisake, miks pääsukesed lahkuvad meilt
ja kes juhatab neile teed
võõrale maale?" küsis Aino.

"Ainoke, see on Jumala lah-
ke hää, mis sosistab lindu-
dele sügisel, et nad mingu.
Jumala hää juhatab lin-

dudele sinna ka teed, "kõne
les vanaisa.

a, e, i, o, u, õ, ä, ö, ü.

Täishäälikuid on 9.

SEENI.

KÄRBSE
seen.

Pilvik.

PILVIK.

PURAVIK.

MÄNNI
seen.

Peene majake.

Seene Mikk.

Kuuse all on k"arbse seeni
ilus punane,
seene juures Seene-Mikk
nägu naerune.

Omas ringis Seene-Mikk
ainus peremees,
temal palju sõpru on:
liblik, rotukonn.

Tigu, nastik, sipelgas,
siil ja sisalik,
jänkupoeg ring orav,
reinuvader karal.

Geene - Mikk on helde mees
h"äile lastele,
istub k"arbseseene ees,
n"agu naerune.

Lindude minek sügisel.
Rändlinnud lendavad ära,
kui s saabub kõle sügis.³⁾ Üle
mägede ja merede läheb
lindude tee.¹⁾ Lapsed on
kurvad lindude lahku-
mise üle. Kured lendavad
kolmnurgas. Ilaned len-
davad reas. Pääsukesed
ja kuldnokad aga parve-
des. Linnud tunnevad aga
võõral maal kojuigatsust
ja tulvad järgmisel keva-
del tagasi. Lapsed on nüüd

taas röömsad, et linnud
on tagasi tulnud.

b, d, g, h, j, k, l, m, n, p,
r, s, t, v.

Kaashäälikuid on 14.

Õõdavaid seeni.

Purvik, kukeseen, männi =
rüisikas, võiseen, kaseseen,
kpraseen, liivaseen, pilvik.

Mittesõõdavaid seeni.

Kärbseseen, murumuna, pura-
viku poolvend.